اقتصاد برای همه

پاسخ‌های صریح به پرسش‌های دشوار

www.ketab.ir

نویسنده:

پروفسور لورنس آفیسر

مترجم:

دکتر مهدی شهرازی

استادیار اقتصاد دانشگاه گلستان

مهر ۱۳۹۸

سر شناسه آفیسر، لورنس.(Lawrence H. Officer, 1940)
عنوان و پدیدآور اقتصاد برای همه؛ پاسخ‌های صریح به پرسش‌های دشوار/ نویسنده: پروفسور لورنس آفیسر؛ مترجم: دکتر مهدی شهرازی.
مشخصات نشر تهران، نور علم.
مشخصات ظاهری ۲۹۱ص. نمودار، جدول.
عنوان انگلیسی Everyday Economics: Honest Answers to Tough Questions
شابک ۹۷۸-۶۰۰-۱۶۹-۳۶۱-۸
موضوع اقتصاد.
موضوع رشد اقتصادی.
موضوع بازارهای مالی
شناسه افزوده شهرازی، مهدی، ۱۳۶۲، مترجم.
شناسه افزوده مهری، سعید؛ ویراستار.
رده بندی کنگره ۱۳۹۸ ۸۴الف ۷آ / ۱۷۲ HB
رده‌بندی دیویی ۳۳۰/۴

نشر نورعلم: تهران- خ انقلاب- خ منیری جاوید(اردیبهشت)-پ۱۴- تلفن: ٦٦٤٠٥٨٨٠ و ٦٦٤٠٥٨٩٤
noreelm@yahoo.com ۰۹۱۲۳۳۳۴۲۲۹ فروشگاه: دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران

عنوان کتاب: اقتصاد برای همه؛ پاسخ‌های صریح به پرسش‌های دشوار
نویسنده: پروفسور لورنس آفیسر
مترجم: دکتر مهدی شهرازی
ویراستار: سعید مهری
طراح جلد و صفحه‌آرا: بهزاد شهرازی
ناشر: نور علم
شمارگان: ۵۰۰ جلد
شابک: ۹۷۸-٦٠٠-١٦٩-٣٦١-٨
نوبت چاپ: اول - مهر ۱۳۹۸
چاپ و صحافی: سورنا
قیمت: ٤٨٠٠٠ تومان

از مجموعه کتابهای دانشگاه گلستان

www.ketab.ir

در صورت عدم دسترسی به کتابهای این انتشارات، از طریق تماس با ۰۹۱۲۳۳۳۴۲۲۹ کتابها با پست به تمام نقاط ایران ارسال می شود.

فهرست مطالب

پیش‌گفتار مترجم ۷

مقدمه ۱۱

فصل اول: تعریف علم اقتصاد ۱۸

۱. ۱. علم اقتصاد چیست؟ ۱۹

۱. ۲. اقتصاد خرد و اقتصاد کلان چه تفاوتی با یکدیگر دارند؟ ۲۴

۱. ۳. چه چیزی اقتصاد را به علمی جذاب برای یادگیری تبدیل کرده است؟ ۲۸

۱. ۴. یادگیری علم اقتصاد چه فوایدی می‌تواند برای افراد عادی و تجار داشته باشد؟ ۲۹

۱. ۵. ابزارهای علم اقتصاد چه چیزهایی هستند؟ ۳۱

۱. ۶. جریان‌های فکری اصلی علم اقتصاد کدام‌ها هستند؟ ۳۳

۱. ۷. آیا اقتصاددانان تنها به مطالعه‌ی آنچه که هست می‌پردازند و به آنچه که باید باشد توجهی ندارند؟ ۳۷

۱. ۸. چرا اقتصاددانان قادر نیستند راجع به آنچه که باید در اقتصاد انجام شود با یکدیگر به توافق برسند؟ ۳۸

فصل دوم: اشتغال و دستمزد ۴۰

۲. ۱. چگونه فرزندانمان را در راستای دستیابی به آینده‌ی شغلی روشن هدایت کنیم؟ ۴۱

۲. ۲. چرا درآمدهای مشاغل، متناسب با پیامدهای مثبت اجتماعی آنها نیست؟ برای مثال چرا درآمد معلمان و مددکاران اجتماعی بسیار کمتر از ورزشکاران حرفه‌ای و ستاره‌های سینما است؟ ۴۶

۲. ۳. آیا هنوز در زمینه‌ی اشتغال، دریافت ارتقا و سطح درآمد، تبعیض جنسیتی و نژادی وجود دارد؟ چگونه اطمینان یابیم که در بازار کار با کارگرانی که بهره‌وری یکسانی دارند به طور برابر و بدون توجه به جنسیت و نژاد رفتار می‌شود؟۵۱

۲. ۴. علم اقتصاد راجع به دستمزد مدیران اجرایی بنگاه‌ها چه می‌گوید؟ آیا پرداخت حقوق و مزایای کمتر به آنها به غیر رقابتی شدن بنگاه‌ها منجر خواهد شد؟ ۵۷

۲. ۵. دولت عنوان می‌کند که نرخ بیکاری فقط ۶٪ است، در شرایطی که تعداد زیادی از دوستان من بیکار هستند. آیا مقامات رسمی بیکاری واقعی را کمتر از حد برآورد می‌کنند؟ آمار رسمی بیکاری از کجا می‌آید؟ ۵۹

www.ketab.ir

۲. ۶. نرخ بیکاری مناسب و قابل قبول از نظر اقتصادی چقدر است؟ ۶۳

فصل سوم: سرمایه‌گذاری شخصی ۶۵

۳. ۱. آیا می‌توان بر اساس اخبار و اطلاعاتی که از طریق رسانه‌ها به دست می‌آید به یک موقعیت سرمایه‌گذاری با سود بالا و فوری دست یافت؟ ۶۶

۳. ۲. چگونه می‌توانم مطمئن باشم که دوران بازنشستگی آرام و راحتی خواهم داشت؟ ۶۸

۳. ۳. چرا با اینکه بازار سهام در حال پیمودن روند مثبتی است برخی افراد شدیداً ضرر می‌کنند؟ آیا با ایجاد تنوع در سبد دارایی می‌توان این اثر بد را کاهش داد؟ ۷۳

۳. ۴. آیا اوراق قرضه راه امن‌تری برای سرمایه‌گذاری در شرایط رکود اقتصادی نیست؟ ۷۶

۳. ۵. بهترین روش برای اصلاح سبد دارایی هنگام وقوع یک افت شدید در بازار چیست؟ آیا باید زمانی که بازار در رونق است سهم‌ها را فروخت؟ ۷۸

۳. ۶. چرا نباید تمام پول خود را در حساب پس‌انداز نگهداری کنید؟ ۸۱

۳. ۷. میزان بدهی معقول و مناسب چقدر است؟ ۸۲

۳. ۸. آیا استفاده از کارت اعتباری معقولانه است؟ ۸۴

۳. ۹. چه وقت می‌توان گفت که یک کارگزار وظیفه‌ی خود را به خوبی انجام می‌دهد؟ ۸۵

فصل چهارم: مخارج شخصی ۸۶

۴. ۱. آیا چون نااطمینانی‌های زیادی در زندگی وجود دارد، نباید در جوانی از پول خود استفاده کنم؟ ۸۷

۴. ۲. آیا خرید کوکاکولا یا پپسی‌کولا به جای نوشابه‌ای از یک برند ناشناخته که کارکردی مشابه و قیمت کمتری دارد غیرمنطقی نیست؟ در مورد خرید قرص آسپرین بایر به جای قرص آسپرین از یک برند ناشناخته چطور؟ ۸۸

۴. ۳. آیا هنگام خرید یک کالای بادوام نظیر یخچال، تلویزیون و کامپیوتر، خرید یک گارانتی مدت‌دار لازم است؟... ۹۰

۴. ۴. علم اقتصاد چه توصیه‌ای هنگام خرید یک اتومبیل جدید دارد؟ ۹۳

۴. ۵. هنگام خرید یک خودروی کارکرده یا فروش آن چگونه باید عمل کنم؟ ۹۸

۴. ۶. آیا اینترنت در افزایش کارایی اقتصادی مؤثر بوده است؟ ۱۰۰

۴. ۷. شرکت‌های هواپیمائی چگونه می‌توانند کرایه‌های متفاوتی برای یک برنامه‌ی مسافرتی مشابه دریافت کنند؟ آیا این شیوه‌ی قیمت‌گذاری غیرمنصفانه نیست؟ ۱۰۱

۴. ۸. شخص چگونه می‌تواند همان‌گونه که به دارایی‌های مادی خود اعتماد دارد به "بازار" اعتماد کند؟ ۱۰۴

۴. ۹. چرا گاهی اوقات وقتی قیمت کالایی افزایش می‌یابد تقاضا برای آن به جای اینکه کم شود زیاد می‌شود؟ ۱۰۷

www.ketab.ir

۴. ۱۰. شاخص قیمت مصرف کننده چیست؟ ۱۰۹

فصل پنجم: دولت و اقتصاد ۱۱۲

۵. ۱. چرا در برخی ایالت‌ها مالیات بر فروش اعمال می‌شود و در برخی دیگر نه؟ ۱۱۳

۵. ۲. چرا مالیات بر فروش مشروبات الکلی و تنباکو بسیار سنگین است؟ ۱۱۷

۵. ۳. در شهر نیویورک سیاست کنترل اجاره برقرار است. آیا این سیاست خوب است؟ ۱۱۹

۵. ۴. یارانه‌ها چگونه عمل می‌کنند؟ ۱۲۱

۵. ۵. نجات مالی چیست و چرا اغلب در مورد شرکت‌های بزرگ اعمال می‌شود تا برای کسب و کارهای کوچک؟ آیا اقدامات موسوم به نجات مالی اساساً ایده‌ی خوبی است؟ ۱۲۴

۵. ۶. چگونه یک بنگاه به سمت ورشکستگی پیش می‌رود؟ ۱۲۷

۵. ۷. چرا در نقاط مختلف جهان کمبود غذا وجود دارد اما از آن سو، به کشاورزان آمریکا پول پرداخت می‌شود تا محصول تولید نکنند و یا در این کشور مواد غذایی مازاد امحا می‌شود ؟ ۱۳۰

۵. ۸. اثر اقتصادی تخریب محیط زیست چیست؟ ۱۳۴

۵. ۹. آیا این امکان وجود دارد که فقر به طور کامل از بین برود؟ ۱۳۸

۵. ۱۰. کشورهای دیگر چگونه طرح‌های مراقبت پزشکی عمومی خود را تأمین مالی می‌کنند؟ آیا می‌توان آن را برای آمریکا اجرا کرد؟ ۱۴۳

۵. ۱۱. برای دستیابی به یک هدف، مشوق‌ها اثربخشی بیشتری دارند یا جریمه‌ها؟ ۱۴۶

۵. ۱۲. اقتصاد طرف عرضه چیست؟ آیا در دنیای واقعی به خوبی عمل می‌کند؟ ۱۴۹

۵. ۱۳. اقتصاد نشت به پایین چیست؟ ۱۵۲

۵. ۱۴. اقتصاد جادوگر چیست؟ ۱۵۵

۵. ۱۵. کسری بودجه چگونه عمل می‌کند؟ ۱۵۷

فصل ششم: بازارهای مالی ۱۶۰

۶. ۱. برای پیشگیری از فروپاشی بازار سهام چه اقداماتی می‌توان انجام داد؟ ۱۶۱

۶. ۲. ارزش سهام یک شرکت چقدر بر مبنای دارایی‌های شرکت است؟ ۱۶۶

۶. ۳. چه تفاوت‌هایی میان سهام و اوراق قرضه وجود دارد؟ ۱۷۰

۶. ۴. بازار چیست؟ ۱۷۳

www.ketab.ir

۶. ۵. بازارهای مختلف (نظیر بازارهای سهام نزدک، داو جونز و بازار بورس نیویورک) در چه مواردی با یکدیگر تفاوت دارند؟ ۱۷۴

۶. ۶. ارزش‌گذاری بر مبنای ارزش بازاری به چه معناست؟ ۱۷۶

۶. ۷. چه کسی زیرساخت‌های بانک‌داری الکترونیک و به اشتراک‌گذاری اطلاعات را مدیریت می‌کند، برای مثال، به من اجازه می‌دهد تا بتوانم پول خود را تقریباً در همه جای دنیا از حسابم برداشت نمایم؟ آیا از نظر تئوری امکان حذف سوابق الکترونیکی موجودی توسط افراد شرور ا، که معادل دیجیتالی آتش‌زدن حجم عظیمی از پول نقد است) وجود دارد ؟ ۱۷۹

۶. ۸. چرا دولت به بانک‌ها اجازه نمی‌دهد که بهره‌های بالاتری بپردازند؟ ۱۸۲

۶. ۹. چرا بانک‌های تجاری و بانک‌های سرمایه‌گذاری در یک دسته‌بندی قرار نمی‌گیرند؟ ۱۸۴

۶. ۱۰. صندوق پوشش ریسک چیست ؟ ۱۸۵

۶. ۱۱. نرخ بهره چیست؟ چرا و چگونه تغییر می‌کند؟ ۱۸۸

۶. ۱۲. وحشت مالی چیست؟ ۱۹۰

۶. ۱۳. چرا آزادسازی صنعت مالی به طور جدی از جانب دولت دنبال شد؟ آیا می‌توان این مسئله را به عنوان دلیلی برای بحران مالی ۲۰۰۸ قلمداد نمود؟ ۱۹۳

فصل هفتم: ادوار تجاری و رشد ۱۹۵

۷. ۱. تولید ناخالص داخلی سرانه چیست و چرا مهم است؟ ۱۹۶

۷. ۲. ادوار اقتصادی چیست؟ چرا اتفاق می‌افتد؟ آیا راهی برای توقف آن وجود دارد؟ ۱۹۹

۷. ۳. آیا دولت می‌تواند با فاز رکود یک سیکل اقتصادی مقابله کند؟ چگونه؟ ۲۰۴

۷. ۴. تورم رکودی چیست و چه ارتباطی با رکود و تورم دارد؟ ۲۰۷

۷. ۵. تفاوت رکود و بحران چیست؟ ۲۰۹

۷. ۶. آیا ممکن است جهان دوباره رکودی به وسعت آنچه که در دهه‌ی ۱۹۳۰ اتفاق افتاد را تجربه کند؟ ۲۱۰

۷. ۷. چگونه اعتماد مصرف‌کنندگان به پیامدهای اقتصادی منجر می‌شود؟ ۲۱۲

۷. ۸. در شرایط نرمال اقتصادی، چرا بروز تورم اجتناب‌ناپذیر است؟ ۲۱۴

۷. ۹. چه کسی از تورم آسیب می‌بیند؟ ۲۱۶

۷. ۱۰. تورم منفی چیست؟ ۲۱۷

۷. ۱۱. چه کسی از تورم منفی آسیب می‌بیند و چه کسی نفع می‌برد؟ ۲۱۸

www.ketab.ir

۷. ۱۲. آیا کاهش نرخ‌های بهره اثر مثبتی بر رشد اقتصادی دارد؟ چرا؟ ۲۱۹

۷. ۱۳. آیا آمریکا می‌تواند به رشد اقتصادی ادامه دهد؟ و در چه نقطه‌ای رشد ناپایدار است؟ ۲۲۲

فصل هشتم: بانک مرکزی و پول ۲۲۶

۸. ۱. پول چیست؟ ۲۲۷

۸. ۲. نقدشوندگی چیست؟ و نقد شونده بودن یا نبودن یک بازار به چه معناست؟ ۲۳۱

۸. ۳. سیاست پولی چیست و چگونه کار می‌کند؟ ۲۳۴

۸. ۴. رئیس فدرال رزرو چه کاری انجام می‌دهد؟ و چه تفاوتی با وزیر خزانه‌داری دارد؟ ۲۳۷

۸. ۵. فدرال رزرو چه فرقی با سایر نهادهای پولی دنیا دارد؟ ۲۴۰

فصل نهم: نظام‌های اقتصادی ۲۴۲

۹. ۱. اثر طبقه‌ی متوسط جامعه حذف شود چه اتفاقی می‌افتد؟ ۲۴۳

۹. ۲. ملی‌سازی چیست و چگونه بر رشد اقتصادی اثر می‌گذارد؟ ۲۴۶

۹. ۳. تفاوت اصلی اقتصاد آمریکا با اقتصاد سایر کشورهای ثروتمند غربی نظیر کانادا، انگلستان، فرانسه و آلمان در چیست؟ ۲۴۹

۹. ۴. بزرگترین تفاوت میان اقتصاد سرمایه‌داری، سوسیالیستی و کمونیستی در چیست؟ ۲۵۱

۹. ۵. آیا یک امتیاز کمونیسم نسبت به سرمایه‌داری این نیست که در کمونیسم برای هر کس یک شغل وجود دارد؟ آیا استقلال مصرف کننده یک مزیت سرمایه‌داری است؟ ۲۵۳

۹. ۶. آیا اقتصاد ملی می‌تواند توازن صحیحی میان مداخلات اقتصادی دولت و آزادی بازار برقرار کند؟ ۲۵۶

فصل دهم: جهانی شدن ۲۵۸

۱۰. ۱. تجارت آزاد به چه معناست؟ آیا تجارت واقعاً آزاد است؟ ۲۵۹

۱۰. ۲. تراز پرداخت‌ها، صادرات و واردات دقیقاً به چه معنا هستند و آمارهایی که راجع به آنها می‌شنویم چگونه اقتصاد فردی را تحت تأثیر قرار می‌دهد؟ ۲۶۲

۱۰. ۳. چرا آمریکا دچار کسری کالاها و خدمات است و مقدار دلاری بیشتری از کالاها و خدمات وارد می‌شود تا اینکه صادر شود؟ ۲۶۶

۱۰. ۴. آمریکا واردات شکر را محدود می‌کند. آیا این یک سیاست خوب است یا یک سیاست بد؟ ۲۶۸

۱۰. ۵. وقتی تعرفه‌ها روی تلویزیون برداشته شد، صنعت تلویزیون آمریکا به واسطه‌ی واردات ارزان نابود شد. آیا می‌توان نتیجه گرفت که برداشتن تعرفه از روی تمامی کالاها اقتصاد آمریکا را نابود خواهد کرد؟ ۲۶۹

www.ketab.ir

پیش‌گفتار مترجم

شاید اغراق‌آمیز نباشد اگر بگوئیم که تمامی افراد هر روز با مسائل اقتصادی درگیر هستند و با اقتصاد زندگی می‌کنند. اقتصاد طبق یکی از رایج‌ترین تعاریف، علم مطالعه‌ی انتخاب‌ها تحت شرایط کمیابی است و کمیابی به شرایطی اطلاق می‌گردد که نتوان تمامی خواسته‌ها را به طور همزمان برآورده ساخت. علم اقتصاد صرفاً به مضامینی نظیر تولید، مصرف، سرمایه‌گذاری، امور مالی، پولی و بانکی و کسب ثروت محدود نمی‌شود بلکه باید حتماً به این نکته توجه داشت که اصل و بنیان هر اقدامی مبتنی بر انتخاب صحیح و تصمیم‌گیری هوشمندانه است. آشنایی با مفاهیم اقتصادی پایه‌ای، یعنی آشنایی با هنر انتخاب و تصمیم‌گیری صحیح در زندگی شخصی، و نیز آشنایی با عوامل مختلف اقتصادی و تأثیر آن بر روند کلی اقتصاد و جامعه؛ بنابراین کسب دانش اقتصادی نه تنها خود را در امور اقتصادی نشان می‌دهد، بلکه در تمام عرصه‌ها و ابعاد زندگی فردی و اجتماعی قابل استفاده است. بر همین اساس، آموختن علم اقتصاد برای تمامی افراد ضرورت دارد.

افراد بسیار معدودی هستند که به صورت ذاتی دارای شم اقتصادی بالایی باشند تا با تکیه بر آن بتوانند از لحاظ اقتصادی به موفقیت‌های قابل توجهی دست یابند. واقعیت آن است که بسیاری از افراد جامعه، دارای ذهنیت اقتصادی نیستند؛ البته این مسئله امری طبیعی است، چرا

www.ketab.ir

که مجهز شدن به ذهن اقتصادی مستلزم سال‌ها مطالعه و تجزیه-تحلیل مسائل اقتصادی به شیوه‌ای صحیح و ساختارمدارانه، و نیز کسب تجربه و مهارت در طول زمان است. متأسفانه این امکان و فرصت برای همه وجود ندارد که بتوانند دوره‌های آموزشی دانشگاهی رشته‌ی اقتصاد را گذرانده و با مفاهیم اساسی آن آشنا شوند. البته این مسئله محدود به افرادی نمی‌شود که اصطلاحاً "اقتصادخوانده" نیستند، و حتی بعضاً افرادی که در حوزه‌ی اقتصاد تحصیل کرده‌اند نیز در نهایت تبدیل به یک "انسان اقتصادی" نشده‌اند. اما به راستی چرا حتی برخی از "اقتصادخوانده‌ها" نیز در زندگی اقتصادی خود چندان موفق نیستند؟

بنده معتقدم که یکی از دلایل این مسئله، کمبود کتاب‌های اقتصادی با نگارشی جذاب و نگرشی کاربردی است. کتب اقتصادی دانشگاهی اغلب با آمار و ریاضی عجین شده‌اند و همین موضوع برقراری ارتباط مخاطب با عمق مفاهیم اقتصادی را دشوار می‌سازد. از سوی دیگر، بسیاری از کتاب‌هایی که به عنوان منابع اصلی دانشگاهی رشته‌ی اقتصاد مطرح هستند بیش از آنکه رویکردی کاربردی داشته باشند، بر جنبه‌های نظری تأکید دارند.

www.ketab.ir

در همین راستا، پس از جستجوهای فراوان در متون معتبر بین‌المللی با کتاب حاضر مواجه شدم و ویژگی‌هایی را در این اثر مشاهده کردم که مرا به ترجمه‌ی آن ترغیب کرد. یکی از ویژگی‌های جالب این کتاب، سبک نگارش آن است که حالت پرسش و پاسخ دارد. کتاب در ده فصل تنظیم شده است، به نحوی که هر فصل آن حاوی پرسش‌های کلیدی و جذاب پیرامون یک موضوع اصلی و فراگیر اقتصادی می‌باشد که با مهارت خاصی پاسخ داده شده‌اند. اما بارزترین مشخصه‌ی کتاب، رویکرد کاربردی آن است. در واقع یکی از اهداف اصلی این کتاب، آموزش مهارتها و

کاربرد مفاهیم اقتصادی در عرصه‌ی زندگی واقعی است. نویسنده علاوه بر طرح مهمترین مفاهیم اقتصادی با بیانی شیوا و روان، به کاربردی بودن مباحث نیز توجه ویژه‌ای داشته و محتوای آموزشی را به گونه‌ای ارائه داده است که مخاطب قادر باشد آن را در زندگی روزمره به کار بگیرد. نقطه‌ی قوت دیگر این کتاب، در واقع خود نویسنده‌ی آن است. پروفسور لورنس آفیسر، اقتصاددان آمریکایی، مدرک دکترای خود را در سال ۱۹۶۵ میلادی از دانشگاه هاروارد دریافت کرد و در حال حاضر استاد اقتصاد دانشگاه ایلی نویز آمریکا می‌باشد. از وی کتب اقتصادی متعددی در مطرح‌ترین انتشارات جهان به چاپ رسیده است. او کتاب "اقتصاد برای همه" را در سال ۲۰۰۹ با کوله‌باری از تجارب ارزنده در عرصه‌ی نویسندگی کتب اقتصادی نوشته است. قطعاً نگریستن به اقتصاد از زاویه‌ی دید استادی پر سابقه و با تجربه، در عالی‌ترین سطوح در قلب یک اقتصاد توسعه‌یافته می‌تواند ارزنده باشد.

www.ketab.ir

خاطر نشان می‌شود که این کتاب، علاوه بر اینکه برای عموم افراد قابل استفاده است در عین حال منبع بسیار ارزشمندی برای دانشجویان و اساتید رشته اقتصاد و نیز رشته‌های مرتبط با مطالعات اجتماعی، مطالعات بازرگانی و امور مالی می‌باشد.

در اینجا بر خود لازم می‌دانم تا مراتب سپاس و قدردانی خود را از پروفسور اسماعیل ابونوری، دکتر مرضیه اسعدی و دکتر یونس نادمی که با نقطه نظرات ارزشمندشان به بهبود کیفیت ترجمه‌ی این کتاب کمک شایانی نمودند صمیمانه ابراز نمایم. همچنین از همسر گرانقدرم سرکار خانم زینب یزدانی و برادران ارجمندم دکتر میلاد شهرازی و مهندس بهزاد شهرازی که هر یک به سهم خود نقشی برجسته در خلق این اثر ترجمه‌ای داشتند کمال تشکر را دارم. در

خاتمه از زحمات فراوان کارشناسان پر تلاش مرکز نشر دانشگاه گلستان و مدیر فرهیخته‌ی آن دکتر عیسی امن‌خانی و نیز از مجموعه‌ی انتشارات نور علم و در رأس آن پروفسور نادر مهرگان صمیمانه سپاسگزارم.

مهدی شهرازی

عضو هیئت علمی دانشگاه گلستان

مهرماه ۱۳۹۸

www.ketab.ir